

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.

Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

DR. FRANCISY LAJOS.

Társzerkesztő:

DR. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 13. sz.

Hirdetések árai: Egy három hasábos petit sor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény. ::

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fillér.

A beteg ember.

Nyitra, aug. 18.

Az 1877-iki orosz-török háború idején egy francia világlap nyomán nevezték el az európai lapok beteg embernek Törökországot.

Ez a beteg ember azóta nem jött magához, hanem csak úgy tengette az életét, a szervezetében rejlő kór-csírák egyre jobban örölték az erejét s ma ott áll ez az ember Európa szeme előtt, betegségének újabb nyomaival. Birodalmának területi épségét külső ellenség támadta meg, mellyel szemben hathatósan védekezni nem képes. A tripoliszi háborúban a török sereg egyetlen egy figyelemre méltó sikert sem tud felmutatni, a haretéren végbement nevezetesebb fegyvertények, a benszüllött arab törzsek vitéségének és fanatizmusának a gyümölcsei.

Belpolitikai helyzete fel van dülva, az a párt, melyre a jelenlegi uralkodó is támaszkodott és mely azt hirdette magáról, hogy az országot előbbre viszi a reformok útján és a nyugat-európai államok civilizációjának vívmányait legalább az európai félhold területén meghonosítja, csúful meg-

bukott s nem a változó népszenvédeley szeszélye buktatta meg, hanem belebukott a korrupció ingoványába, egy sivár és önző párturalom posványába, melyben ellenfeleinek nem volt nehéza forradalom révén uralomra jutott pártnak a nyakát szegni.

Alattvalóinak legkiválóbb, az európai kultúra iránt legfogékonyabb, de egyúttal legnyugtalanabb eleme, az albán lakosság fegyveres lázadásban tört ki a kormány ellen s kemény békefeltételeket diktált a szorultságában tehetetlen kormányának.

A birodalom gyengesége megdöbentő s a bomlás folyamata mindig újabb és újabb néprétegeket, állami és társadalmi intézményeket kezd ki. A beteg ember meggyógyulásához reményt fűzni nem lehet, legfeljebb csak arról lehet szó, hogy szervezétének a sorvadása meglassítsassék, a mire az európai diplomácia teljes erejével törekszik, mert érdekében áll, hogy a török-kérdés ne most kerüljön a szőnyegre, hanem akkor, midőn a hatalmak versengésébe annyi mellékes kérdés és szempont nem fog befolyjni.

A történelem bűvására és az állam-bölelet emberére nézve nagyon ér-

dekes kérdés az, hogy mi okozta az egykor oly hatalmas ozman birodalomnak ezt a halálos betegségét?

Az európai Törökország a hatalmak hódítási vágyainak kellő központjában áll s így csak természetes, hogy támadásoknak van kitéve. Ezek a támadások az orosz-török háború óta a nagyhatalmak részéről a diplomácia furfangos fortélyáiban merülnek ki. Ravaszul kiszámított sakkhúzásokkal mindig újabb nehéz helyzetek elé állítja az európai diplomácia a török kormányt. Oroszországnak régi jelszavát, melyet egykor Lengyelországgal szemben követett: Lengyelországot nem szabad pihenni hagyni, most a török birodalommal szemben az összes európai nagyhatalmak alkalmazkodik és pedig kielégítő sikerrel.

Törökország évtizedek óta nem pihen, hanem vagy külső háborúba keveredik, vagy lázadó alattvalói ellen folytat véres harcokat, vagy forradalmi áramlatok ellen küzd.

Hogy az európai diplomáciának ez a taktikája olyan teljes sikerrel érvényesülhet, az Törökországnak szellemi és erkölcsi inferioritását bizonyítja. A birodalom vezető emberei más európai államok diplomáciájára

„A NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

Az alpesek világából.

Írta: **Adieu.**

II.

A szállások szervezkedése. — Magános turisták. — A Table d' hôte reformja. — Kényelmi szempontok. — Étkezés kis asztaloknál. — Réztálaszkában ananász. — Társadalmi vonások. — Ipari fejlettség. — Ipari cikkek olvasósága. — A zürichi sztrájk.

Olyan korban, a mikor a társadalom minden osztálya szervezkedik, a szállótulajdonosok és a vendéglősök is az egyesülés erejében, az egyöntetű eljárás előnyeiben keresik azokat az eszközöket, melyek boldogulásukat előmozdíthatják.

Az alpesi országok vendéglősei ma már hatalmas egyesületet alkotnak, melynek tagjai közösen megállapított szabályok szerint járnak el hoteljeik vezetésében és azoknak az igényeknek a kielégítésében, melyeket a különféle társadalmi rétegekhez tartozó vendégek a szállásadókkal szemben támasztani szoktak.

Ezeknek a szabályoknak a keretei között mostoha elbánásban részesülnek a magános utazó vendégek, az úgynevezett egyes turisták.

A szállások egyesülete ugyanis feljogosítja tagjait arra, hogy az ilyen magános turistákat akkor is elutasíthassák, a mikor a befogadásukra még elegendő hely volna a szállóban. Erre a kétségen kívül egoisztikus eljárásra az a körülmény indította az alpesi hoteliőrök egyesületét, hogy az amerikai és angol utazók kizárólag társaságban járnak be a világot és soha sem utaznak egyedül. S minthogy a turisták 80 százalékát angolok és amerikaiak alkotják, természetes, hogy a szállók legnagyobb részében társas, legkevesebb két személy számára való szobáknak a megrendelése történik.

A szállótulajdonosokra ez mindenképen előnyös s éppen ennek az előnynek a biztosítása végett állapodtak meg abban, hogy jogukban álljon a magános turisták elől a hotel ajtaját elzárni.

Legridegebben hajtják végre ezt a megállapodást Zürichben, a hol egyes szállókba hiába nyit be a magános utazó ember.

Egyértelmű megállapodással vitték keresztül a Table d' hôte reformját. Még csak öt-hat évvel ezelőtt a nagy hotelek éttermeiben nem lehetett látni kis asztalt, csak hosszú nagy asztalokat, melyeknél 20—30 személy

számára terítettek. Az ily módon történő közös étkezésnek az a nagy hátránya volt, hogy minden vendég egy kissé feszélyezve érezte magát közvetlen környezetének egyéni szokásai, sokszor furesaságaitól és feszélyezőleg hatott az idegen nyelvű társalgás és számos olyan etikette-ügy is, melyekre nézve a társaság egy részének úgyszólván mindig más felfogása volt.

Az etikettel nem igen törődő, de a kényelemre igen nagy súlyt fektető amerikaiak hangoztatták először azt a követelést, hogy a közös étkezés a Table d' hôte csak az idő és étlap tekintetében legyen közös, de egyébként elkülönítve menjen végbe. És ennek a követelésnél igazi amerikai erélyvel érvényt is szereztek. Ma már minden nagyobb hotelben külön kis asztalok mellett terítenek, melyeknél ketten, hárman vagy többen, de mindig csak egy társasághoz tartozók foglalnak helyet.

Ez a változtatás a kiszolgálást megnehezíti, de a vendégek kényelmének szempontjából nagy előnnyel bír.

Hogy milyen tágas utat nyit ez a Table d' hôte reform a kedélyi élet folyásának is, azt egy mulatságos eset képében láthattuk zürichi hotelünk éttermében.

sem a szellemi, sem az erkölcsi téren nem képesek felvenni a versenyt.

Amíg minden európai államnak vannak nagyeszű és tiszta erkölcsű vezető emberei, akik magas politikai célokat tűznek törekvéseik elé és azoknak egy egész emberi életet szentelnek, addig Törökországban ha támadnak is erős szellemű politikusok, azokat udvari és politikai ármányok bönítják meg, vagy ha érvényesülnek, a török jellemben rejlő önzéstől vezettetve, szolgálataikat egyéni célok és sikerek biztosítására használják fel.

Az izlam nem nevel jellemeket, sőt a hatása határozottan káros az egyéni jellem kialakulásánál. Az egyéni boldogulásnak az az elve, melynél fogva az embernek arra kell törekednie, hogy földi életét minél kellemesebbé tegye, a legridegebb önzésnek a melegágya. És ez az elv főképp a vezető osztályok felett uralkodik s belőle született meg minden idők folyamán az a zsarnokság, mely nélkül egy török uralkodó, vagy egy török államférfiú a kormányzás művészetét el sem tudja magának képzelni.

De ahol zsarnoki hajlamok nyilatkoznak meg, ott már nem az erő, hanem legfeljebb csak az erőszak a vezető és alkotó tényező, az erőszak pedig olyan fejlett időviszonyok között, mint aminők jelen korban uralkodnak, maga a gyengeség, maga a nyomorúság, mert a mai idők kultúrája az erőszakot meg nem tűri, kultúra nélkül pedig sem a társadalom, sem az állam nem lehet erős.

Az izlam a keresztény erkölcsessel szemben, melynek az önzetlenség és az önfeláldozás az alapja, mérhetetlen inferioritásba jutott s ebből az inferioritásból fejlődött ki gyógyíthatatlan betegsége.

Az ebéd vége felé kis réztálakban vizet tettek a vendégek elé. A sárga réztálakban a ragyogó villanylámpák fényénél a víz mindennek látszott csak viznek nem. Bátran lehetett azt szörpnek, folyó méznek, krémnek, amánásznak, vagy valami hasonlónak nézni. Észrevettük, hogy a vendégek közül ketten, a kik együtt ültek egy kis asztalnál, erősen nézegetik a sárgás folyadékot és találgatják, hogy vajjon mi lehet az?

Az egyikük közülök látni lehetett, hogy szeretné megkóstolni a „levest”, de nem volt hozzá kanala. Biztatta tehát társát, a ki előtt kis fagyalt-kanál feküdt, hogy merítsen egy kanállal a tálaeskából. De az gyanuperral élvén óvatos volt és nem nyúlt a kanala után, hanem körülnézett és várta a míg mások kezdi meg a tálaeska kezelését. Nem kellett sokáig várakoznia, a következő perében gyümölcsöt tálatlak, szilvát és szőlőt, mire a szomszédos asztalnál ülő vendégek az előjük tett gyümölcsöt a tálikában szokás szerint megmártogatták.

Akkor aztán szemmel láthatólag kitűnt, hogy az a réztálaka a gyümölcs lemosására szolgáló edény, a benne levő folyadék pedig közönséges víz, mely a tálikától és a villanyos lámpáktól nyerte sárgavörös színét.

Az alkoholizmus ellen. Részint elismeréssel, részint kicsinyléssel emlékeztek meg a lapok a vágsellyei járás főszolgabirájának *Thuróczy* Károlynak erélyes fellépéséről, melylyel nevezett főbíró a járásában nagy mérvben uralkodó pálinka-élvezet pusztításait meggátolni igyekszik.

Köztudomású, hogy a főbíró első sorban a pálinka kimérés korlátozására törekszik s ezt a célt a vendéglősök és koresmárosok közös egyetértése és beleegyezésével óhajtja elérni, úgy, hogy azok vasár- és ünnepnapokon önkéntes elhatározásból mellőznék a pálinka kimérését.

Elismerést és díszeteket feltétlenül, de gáncot és kicsinyítő gúnyt semmi esetre sem érdemel *Thuróczy* Károlynak ez a kezdeményezése. Már maga az a tény, hogy a járási közigazgatás feje hivatalának nem csak irodai, rendészeti és politikai dolgaival törődik, hanem a nép anyagi és erkölcsi állapotát is figyelemmel kíséri s hatósági jogkörét nem csak utasításokra, törvények és szabályrendeletek végrehajtására, hanem gyógyító, orvosló társadalmi intézkedések fogantatására is felhasználja, arról tesz bizonyosságot, hogy a modern idők szelleme, bár még csak bátortalan kézzel, de már határozott törekvéssel összekapcsolni próbálja a közigazgatási feladatokat a szociális élet igényeivel.

Aki ezt a szellemet megérti s az általa jelzett irányban haladni akar, az hivatásának magaslatán álló, korszerű látással bíró ember.

Megtörténhetik, hogy a vágsellyei járás főbírája nem ér célt, a pálinkaivásnak nem vet gátat, mert olyan mélyreható bajokat, mint aminők a koresmai pálinkaméréssel kapcsolatosan fel szoktak merülni, csak szigorú országos törvénnyel lehetne orvosolni, de ez semmit sem von le a főbíró érdeméből, aki a saját hatáskörében megteszi azt, amit a jelenlegi helyzetben megtenni képes.

Akik a közigazgatási közegeknek hasonló célú eljárását méltányolni nem tudják, azok rendszeren arra hivatkoznak, hogy a koresmák bezárása, a pálinka kimérésnek bárminő korlátozása csak félrendsabály lehet, amely egymagában nem képes az alkoholélvezet által okozott bajokat megszüntetni, mert számos erkölcsi és anyagi oka van annak, hogy népünk annyira átadta magát a pálinkaivásnak s ha nem íhatik a koresmában, inni fog otthon, inni fog magán jellegű helyiségekben,

Talán még soha sem láttunk embereket olyan jóízűn nevetni, mint a hogyan az a két úr nevetett. A kacagást elnyomták ugyan, de a szemekből könnyek perdültek ki. Nyilván arra gondoltak, hogy mekkora hábot keltett volna a szomszédos asztalnál az, ha embereink tényleg felkanalazták volna a gyümölcs leöblítésére szolgáló vizet.

Ez a vidám intermezzo, a mely nekünk nagy mulatságot szerzett, a közös asztalnál való étkészésnél nem fordulhatott volna elő.

Kicsinyben tulajdonképpen minden svajci hotel a svajci társadalom képét tükrözi vissza. Komolyság, rend, esin, feltétlen tisztesség és realitás jellemzi ezt a fegyelmezett népet. Az üzletemberekkel való érintkezés sehol sem oly biztos s éppen azért sehol sem oly kellemes, mint Svajceban. Az ember nyugodt lehet az iránt, hogy a mit megfizet, annak a valódi ellenértékét kapja meg. Az idegen ennél fogva szívesen vásárol a svajci ipar hatalmas piacán s ennek köszöni nagy virágzását az ottani ipar és kereskedelem.

Hogy a faiparról ne is szóljunk, a fejlődésnek csodásan magas fokán áll a szövőipar és a kézmű áruk ipara. Férfi és női öltönyök a legfinomabb és legdivatosabb kelméből, férfi

de az ő italáról, melynek élvezete már második természetévé vált, nem fog lemondani.

Senki sem tagadja, hogy az alkohol mértéktelen élvezetének nem csak a koresmai pálinkamérés az oka, hanem ez a jelenség, mint minden társadalmi baj, sok okra, számos erkölcsi és anyagi behatásra vezetendő vissza, de az is bizonyos, hogy a vasár- és ünnepnap pálinkamérés szintén egyik oka a részegeskedésnek és a koresmai élet féktelen tobzódásának. S azért, aki a pálinkamérés korlátozása ellen küzd, az mindenesetre szembe száll az alkoholizmusból származó veszélyekkel, legalább egyikét tépi szét azoknak a szálaknak, melyek az embereket a pálinkaivás rettenetes szenvedélyéhez kötik.

S hogy a közigazgatás éppen ennek a szálnak a széttépésére törekszik, az ennek a hatásának a hivatásával a legszorosabban függ össze.

A magunk részéről csak elismeréssel szólhatunk a vágsellyei járás főbírájának nemes intencióiról és kívánjuk sikerülni neki azokat teljes mértékben megvalósítani.

Hazánk és a külföld.

Idegenek vagyunk mi magyarok a vén Európában, jóllehet, hogy immár ezer esztendő meghaladó idők óta vagyunk ebben az országban a hódítás jogán, a min az összes államszervezetek mint jogalapító tényen gyökereztek meg mellettünk, mögöttünk és utánunk. De a kevert fajú Európa még mindig áskálódik ellenünk és holmi Cicely Corbett néven nevezett feministák el merik szavalni nekünk, hogy ő úgy volt informálva, mintha a Kárpátoktól az Adriáig valami vadtrüsz tartaná megszállva ezt a szép területet.

Az az angol feminista tulajdonképpen csak az igazat mondotta, legalább az ő információi szerint. Ezek az információk pedig a napisajtónak a közleményeiből táplálkoznak, melyek tagadhatatlan rosakarattal ezt az országot hol fumigálják, hol pedig gonosz indulatú közleményeikkel úgy tüntetik fel, mintha itt az európai polgárosodás még nem ütött volna tanyát.

Pedig ezt a tanyát mi előbb megcsináltuk magunknak, mint a Cicely Corbett nagy és világbíró nemzete: az angol. A mikor Dickens a közismert Boz az angolszász társadalmat az írói vénából fakadó erős megfigyeléssel és a guny hatalmas fegyvereivel mint a brutális erőszak rablófészkeit ostromolta, akkor nálunk már

és női divatárú, meg pipere cikkek olyan áron kaphatók ott, a minőkről nálunk álmodni sem lehet. Ugyanez áll az üveg- és porcellán és a különféle díszműárukról, nem véve ki az arany, ezüst és más nemes fémű árukat sem.

Egy-egy nagy üzletnek a kirakata gyönyörködtető szórakozást nyújt és becses tanulságot szolgáltat. Látjuk benne az iparnak folytonos, korszerű haladását, látjuk a művészies izlésnek mindenütt feltűnő, mindenütt érvényesülő nyomait és meggyőződünk arról a komoly akaratról, a mely arra törekszik, hogy a közönség jót, szépet, tartósat kapjon a pénzéért s ezzel az emberek vásárlási kedve folytonosan élénk legyen.

Hazafias kötelességnek tartjuk a honi ipar és kereskedelem pártolását, s azért senkinek sem ajánljuk, hogy szükségletét különösen az öltözeti és pipere dolgokból a külföldről szerezze be, de ha tisztán anyagi szempontból nézzük akár a szorosabb értelemben vett szükségletét, akár pedig a luxus-cikkek beszerzésének előnyeit, azt kell mondanunk, hogy még a magas vámtételek mellett is jelentékeny megtakarítást érhet el az ember, ha az említett cikkeket Svájcnak valamely na-

megvolt a művelt középosztály, a melynek erejéből fakadt a mai magyar társadalom, az a társadalom, a melynek minden nemzetalkotó erősségeit éppen most pusztítják nálunk azzal, hogy fölébe akarják helyezni a milliomosokat, az intellektuelleknek azt a degenerációra hajlandó csoportját, a mely megtagad mindent ennek az országnak az országát alkotó, nemzetet fenntartó gerincétől a magyarságtól.

Hát bizony szomorú dolog, hogy nálunk egy-egy feminista, vagy nemzetközi szocialista azzal arathat tapsokat, hogy kijelenti, hogy esalódott a mi feltételezett barbár mivoltunkban. A mélyen tisztelt nyugoterópai nemzetek generált, avagy degenerált képviselői, a kik tele vannak minden szociológiai tudománnyal, de hiányzik bennük a történelemnek alapos ismerete, ezeket a megbélyegző vizitkártyákat leadhatják nálunk, a nélkül, hogy alapos kikutatásban részesülnének, hogy ilyen hangon ezzel az országgal ma beszélni nem lehet, de nem lehetett még száz esztendővel ezelőtt sem.

Mert ha ugyan el voltunk maradva iparban, kereskedelemben, a magunk javának az értékesítésében, de ez az ország soha nem állott műveltség tekintetében alatta az általános európai szintnek. Mindenben produkáltunk annyit, a mennyit népességi számarányunktól becsületes számítással várni lehetett. És e mellett két kézre fogott karddal, buzogánnyal védelmeztük a bennünket most galádul megrálgalmazó Közép Európát, a kereszténységet és a nyugati kultúrát végveszedelemmel fenyegető tatár és török ellenében.

Hogy a Cicely Corbettek, kegyes leereszkedéssel, az orfeum-divák trágár nótáikba szőtt magyar szavakkal, az artisták pedig egy-egy háromszínű lobogó meglengetésével a mai magyar közönséget lekötelezik, annak az oka abban van, hogy soha sem igyekeztünk elfoglalni helyünket, a mely bennünket a nemzetek koncertjében jogosan megilletett volna.

Soha sem volt a magyarnak propagandája a külföldön. Míg az apró Balkán államok, a velők egy követ fújó magyarországi nemzetiségek folyton tudtak arról gondoskodni, hogy a maguk nagyratermettsége, az ő elnyomottságuk a magyar nemzet lekicsinyelésével, ennek az országnak a megrálgalmazásával állítsák a külföld elé, addig mi ezekkel a kérdésekkel nem törődtünk. Ha annak az energiának csak a kis százalékát mozgósítottuk volna a külföldre, a mivel beat egymás ellen harcolunk évtizedeken át és gyengítjük saját véreink

erejét, akkor bizonyára nem jönnének ide a feministák azzal a nagy felfedezéssel: Ime Magyarország még sem a vadak tanyája.

Minél nagyobb fejlődik az európai országok általános kulturája, annál nagyobb kérdése lesz Magyarországnak az, hogy a művelt külföld előtt azt representálja, a minek kell lennie: a művelt és az európai államok koncertjébe kulturájánál fogva beillő országot. Ezt a helyzetet meg kell teremteni nagy nemzeti érdekből, mert hiába van nekünk milliárdos költségvetésünk, fejlett irodalmunk, virágzó közgazdaságunk, ezeknek csak akkor van értékük kifelé és hatásuk a mi nemzetközi helyzetünkre, politikai és gazdasági haladásunkra, ha a külföld ezt rólunk el is ismeri.

Ujdonságok.

A király születésnapja. Folyó hó 18-án, mint a király Ó Felségének születésnapján a székesegyházban ünnepi nagy mise lesz, melyen gróf *Batthyány* Vilmos püspök úr fog pontificálni. Az isteniszteleten a hatóságok is részt vesznek.

Személyi hírek. *Czeizel* Gábor prelátus, nagyprépost f. hó 13-án Reichenhallból visszaérkezett Nyitrára. — *Belák* József nagyobb papnevelőintézeti vicerektor, dr. *Hatala* István és *Jankovits* Ferenc főgym. tanárok lovránai üdülésüket befejezve Nyitrára érkeztek vissza.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Oberle* József szakolcai kir. kath. főgimnáziumi helyettes tanárt ugyanezen tanintézetbe a IX. fizetési osztály 2-ik fokozatába rendes tanárrá kinevezte és *Pintér* János h. tornatanárt ugyanezen tanintézetbe az 1912/13. tanév folyamára folytatólagosan helyettes tornatanárnak alkalmazta.

A Szűz Máriáról nevezett Szt.-Ferencrendi rendtartomány főnöke *P. Tomsa* Ambrus szakolcai házfőnököt viselt tisztségétől saját kérelmére felmentette s a szakolcai zárda vezetésével *P. Stefanovics* Béla nagyszombati polg. isk. hitoktatót bízta meg, kinek helyét a volt házfőnökkel töltötték be.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter dr. *Rejtő* Jenő érsekujvári járásbírói és *Szentimrey* Tamás nyiregyházi törvényszéki jegyzőket kölcsönösen áthelyezte.

Tanári áthelyezés. *Guba* Pál, privigei főgimnáziumi kegyesrendi tanár Podolinba helyeztetett át, helyét a piarista rend kormány *Karsai* Jánossal tölti be.

gyobb városából mondjuk pl. Zürichből hozatja meg.

Jellemző állapot ez, mert hiszen az ipari cikkek előállítására ott sem olesóbb, sőt a határozottan magasabb munkabérek mellett még drágább, mint nálunk. Hanem a fogyasztás nagyobb, mert Svajc az egész művelt világnak a piaca és első sorban a vagyonos, az országba pénzt hozó embereké. Nagyobb fogyasztás, világpiaci jelleg mellett természetes, hogy az árúk olesóbbak lehetnek.

Am a fogyasztás fokozása bizonyos mérvben mindenütt lehetséges, mindenütt elérhető. A kezdetet ezen a téren ott kell keresni, a hol a termelő a legkisebb haszonnal is beéri és magát a terméket a jóságának és a tartósságának minden kellékével ellátja. Jó és olesó ipartermék persze hogy kevés hasznot hoz és az előállítót az ipari versenyben és az életküzdelemben kemény próbára teszi ki, de ez csak rövid ideig tart, mert a jó és olesó cikkek kelendősége nap-nap után növekedik s a termelő és a kereskedő a fogyasztás mennyiségében dús kárpótlást talál azért az üzleti nyereségért, amelyről lemondott akkor, midőn portékájának mérsékelt, szolid árakat szabott meg.

Nagy komolyság és a való élet iránti egészséges érzék van Svajcnak munkás osztályában is.

Utazásunk előtt zajlott le Zürichben az általános nagy sztrájk, melyről a magyar lapok is hosszasan emlékeztek meg. A külföldi iparágak és üzletekben 37.000 ember állott sztrájkban, de egynek sem jutott eszébe utcai tüntetésekkel, zajongással, annál kevésbé a fékevesztett szenvedélyek dühének tomlólasával nyomatékot adni a munkásság követeléseinek. Összejöttek, tanácskoztak, előterjesztették kívánságaikat. Ugyanezt tették a munkaadók is, a kik Svajcban épp úgy megvannak szervezve, mint magok a munkások.

Szervezet szervezettel állott harcban, szervezet szervezet ellen küzdött s mikor alig három nap alatt kintűnt, hogy ha tovább folytatják a harcot, mind a kettő nagy és érzékeny veszteségeket szenved, akkor szervezet szervezettel egyezkedett s meg is kötötték a békét úgy, hogy sem győzről, sem legyőzöttről nem lehetett beszélni, hanem csak felekről, a kik az egymáshoz való viszonyt részben új alapokra fektették.

A társadalmi erőik szervezkedése mindennél a szociális ellentétek kiegyenlítésére vezet.

Nyugalomba vonuló piarista tanár. A piarista rend kormány *Nagy* József kegyesrendi tanárt Nyitrára helyezte át *Ferencki* József tanár helyére, aki augusztus végével nyugalomba vonul. Az érdemes tanár a mult iskolai év végén ülte meg működésének 40 éves jubileumát, mely alkalommal érdemeit bővebben méltattuk. Ez alkalommal csak annak a kívánságunknak adunk kifejezést, hogy fáradtságos munkája után sokáig élvezze zavartalan egészségben jól megérdemelt nyugalmát.

Kirendelés. A pozsonyi posta- és távirda-igazgatóság a felfüggesztett galgóci postatisztek helyére *Melecz* Márton segédtitest Nyitráról és *Kristóffy* Pétert Nagyszombatból kiküldötte. Kiküldött azonkívül még két kiadót is rövidebb időre.

Lelkigyakorlatok Szakolczán. P. *Butykay* Antal szentferencrendi tartományőr e hó 5-től 8-ig a szakolcai szentferencrendi zárdaiban lelkigyakorlatokat tartott, melyeken a következő esztergom-főegyházmezei papok vettek részt. *Bednár* Pál felsővásárdi plebános, *Czaban* Tamás egebelli káplán, *Cziky* Vilmos nagyszombati ers. főgym. tanár, *Dobsa* Mihály t. kanonok, morvaszentjánosi esp. plebános, *Donoval* János szomolánki plebános, *Grusz* Ede esztergomi főrealisk. igazgató, *Hoffman* Alajos gázlóli plebános, *Jabornik* Ödön magasfalusi, *Kopcsányi* László lozornói plebánosok, dr. *Kovács* József pápai kamarás, malaczka esp. plebános, *Ligday* József köpösi lelkész, *Majzon* Imre detrekőszentpéteri plebános, *Majzon* Ireneusz székesfővárosi hitoktató, *Petrás* Lajos pozsonyalmasi plebános, *Praznovszky* Antal pöstyéni, *Sztericsék* Ferenc detrekőszentmiklósi, *Trubinyi* János gajári, *Várna* Agoston jókői plebánosok. A résztvevőkre a mélyreható elmélkedések felejtethetetlenek lesznek.

Ügyécségi megbízás. Az igazságügyminiszter *Szentimrey* Tamás érsekujvári kir. járásbírói jegyzőt az érsekujvári járásbírói mellett alkalmazott ügyécségi megbízottnak állandó helyettesévé rendelte ki.

A nemzetközi eucharisztikus kongresszuson résztvevő diplomaciai kar tagjainak és az *udvarképes* hölgyeknek — az utóbbiaknál ha kongresszusi jegyet váltottak — a szeptember 15-én tartandó körmenetkor a Burg terraszán és ablakainál biztosítanak megfelelő helyet, a jelentkezés sorrendjében megállapítandó lehetőségig. Akik erre igényt tartanak, azoknak augusztus 18-ig kell azt a körmenet rendező bizottságánál (Wien, fürstbischöfliches Palais) bejelenteni, csatolva ehhez a nevükre megeimzett borítékot.

A tagsági jegyek szétküldése az Országos Katolikus Szövetségnél, mint a magyar csoport középponti bizottságánál már teljes mértékben folyik. A jelentkezés oly nagy arányú, hogy a jegyekhez járó bécsi kalauz újabb kia-

Azt ugyanis nem lehet tagadni, hogy nem csak a munkásoknak, hanem a munkaadóknak is vannak jogos érdekeik. A szervezkedés lehetővé teszi ezen érdekek összeegyeztetését, mert a mikor a fellépő szervezett erő ugyancsak szervezett erőt talál magával szemben, szükségszerűen mérsékli a követeléseit s ebből a mérsékletből a tapasztalat szerint mindig a békés megegyezés ténye bontakozik ki.

Svajc társadalmá e tekintetben is követésre méltó példát nyújt a művelt nemzetek gazdasági életének.

Magyar emberre nézve nem mindennapi jelenség az a kép, melyet *vasárnapokon* minden nagyobb svajci városnak az utcai mutatnak.

Az üzleteket már szombaton este nyolc órakor bezárják és csak hétfőn reggel hét és nyolc óra között nyitják ki. Nem kell ott a rendőrhatalóságnak vigyázni arra, vajjon megtartják-e a vasárnap munkaszünetet? Ezt a szünetet az üzletemberék az ő saját jólétök kiegészítő részének tartják s így ők maguk örököndnek annak szigorú megtartása felett.

A városoknak ünnepi képek van. Az élet zibongásának szünetelése, magasabb célok esúására tüzi fel az emberi haladás iránytűjét.

dásáról kellett gondoskodni, ami esetleg a jegyek szétküldését néhány napig hátráltatja.

Az Országos Katolikus Szövetség egy-uttal figyelmezteti azokat, akik a kongresszusra még jelentkezni óhajtanak, hogy bejelentésüket legkésőbb augusztus 25-ig okvetlenül tegyék meg, mert a M. A. V. igazgatósága az utazási kiválalmakat azontúl nem fogadja el.

„Velenicei éj.” Esztergomban már most javában folynak az előkészületek Szent István napjának a szokottnál is nagyobb fény-nyel tartandó ünnepségeihez. A legnagyobb érdeklődést mindenestre a Nagy Duna hátán tervezett látványosságok fogják kelteni, melyek szépségben vetekedni fognak az adriai Velenice tündéri látványosságaival. A propeller társulattól kölcsönkért és a primás sziget felső végéről elinduló uszályhajón Esztergom énekes hölgyeiből és jóhangú dalosaiból alakult műkedvelői kar szerenádát ad. A távolból felhangzó szép magyar dalokat a tárogató mélabus kuruc nótái váltogatják fel. A fényben úszó s közeledő hajót lampiónos esónakok nagy raja veszi körül. Nagyszerű vízi tűzjáték lesz, melynek egyes mutatványai csak a víz segítségével oldhatók meg. A nagydunai hid felejtetlen látványban gyönyörködhetik a közönség.

A XI. katolikus nagygyűlés év-könyvének II. kötete most jelent meg az Országos Katolikus Szövetség kiadásában, mint a katolikus közlöny 1912. évi 3. száma. Az első kötet foglalkozott a nyilvános ülések és a szakosztályok anyagával. A II. kötetben találjuk a nagygyűléssel kapcsolatos egyesületi ülések és ünnepélyek teljesen kimerítő részletes leírását. Így a Katolikus Női Tanács, a Mária kongregáció, a Katolikus Népszövetség, a katolikus patronage egyesületek, a hitelszövetkezetek, keresztény munkás nők szövetsége, főiskolai katolikus ifjúság, szent Ferenc harmadik rendje, Szent Alajos Társulat, katolikus iskola egyesület, magyar Cecília egyesület, az alkoholelleses szövetség, Szent István Társulat, az Aquinói Szent Tamás Társulat, a Pázmány Egyesület, keresztény iskola testvéreket képző egyesület, Szent István fillér egyesület, Hit-tanárak Egyesülete, Katolikus Tanár egyesület, Katolikus Legényegyesület üléseit és ünnepeit.

A közigazgatási bizottság ülése. Nyitravármegye közigazgatási bizottsága Crous István főispán elnöke alatt folyó hó 13-án ülést tartott. Az elnöklő főispán meleg hangon üdvözölte a megjelenteket, majd felkérte Langhammer Vince főjegyzőt az alispáni jelentés felolvasására, melyet a közigazgatási bizottság a miniszterelnökhöz intéz. A jelentés kiterjeszkedik a költségtöbbletre, mely az új véderő-utasítás folytán beáll az által, hogy a járási orvosok járásuk területén nem működhetnek. A jelentés foglalkozik továbbá a magánhasználatú vasúttal könnyebb építhetőségével, az iskolák zsúfoltságával, az iskolakötelezettséggel, a községi és körorvosok nyugdíjintézetével és lakás kérdésével, a drogériák vezetéséhez szükséges gyakorlati idővel, az ortodox izraelita központi iroda hatalmaskodásával, mely a közigazgatási hatóságok tekintélyét rendkívül sérti és ép ezért kéri a kormányt, hogy a vitás zsidó ügyeket vegye ki a közigazgatási hatóságok hatásköréből és bizza meg azok elintézésével a hitközségi választott bíróságokat, esetleg az ortodox irodát. Emödy József indítványára a bizottság elhatározta, hogy a legközelebbi ülésen kiküldött bizottság tárgyalja a megyei földadó kivétel sérelmeit. — Az államépítészeti hivatal vezetője bejelenti, hogy az államvasutak üzletvezetősége csak oly feltétel mellett hajlandó az egerszegi megállóhelyet létesíteni, ha a csekeji és viesápapáti megállóhelyek megszűnnek. A nyitrai járás főszolgabírája és az érdekeltég ezt a tervet nem fogadta el. A bizottság szükségesnek tartja az egerszegi megállót, de a másik kettőt is. Alsókörszkény község elöljárósága a megállóhely érdekében felajánlotta az ingyenes földmunkát. — A zsitvavölgyi vasút főnökségét felhívja a bizottság, hogy Zsitvaföldemes község közelében és a többi veszélyes pontokon rövid időn belül sorompót emeljen. — Csillaghy György bizottsági tag nagyobb gondosságot kíván a répaszállításoknál, amelynél a cukorgyárak sok jogosulatlan haszonban részesülnek. A vármegyének a túlsúly vármját nem fizetik. Az alispán bejelenti, hogy a vármegye mult évi fellépésének már volt eredménye,

amennyiben a vámbevétel 1911-ben már 253 ezer koronára emelkedett. A bizottság Emödy József hozzászólása után elhatározta, hogy legközelebb behatóan foglalkozik az ügygel. — A főorvosi jelentés szerint a vármegyében a mult hónapban az egészségügyi állapot felette kedvező volt. Koleragyanus megbetegedés csak Tardoskedden és Beregszegen fordult elő, a vizsgálat azonban megállapította, hogy a betegség nem volt kolera. A nyár folyamán a privigyei és zsambokréti járásookban a trachoma-kezelés szünetelt. — Az alispán bejelente, hogy július hó folyamán a következő fegyelmi ügyek nyertek elintézt: Balázsovits János irodatiszt 300 korona és Rényi László úrményi segédjegyzőt 200 korona pénz bírságra ítélték, Spányár Árpád kalászi körjegyző ellen pedig a fegyelmi eljárást beszüntették. Fegyelmi eljárás indult az anyakönyvek hanyag vezetése miatt Gyermek Gyula patai, Zeller Zoltán vág-sellyei, Varrocs Andor lopassói és Erdős Sándor kinorányi jegyzők ellen. Szekál Róbert vág-sellyei tanítót, ki az iskolás gyermekekkel durván bánik, dorgálásra ítélték. — Az ülésen a pénzügyigazgatót Medics Károly pénzügyigazgató helyettes, a vezető kir. ügyészt Renger Ernő kir. ügyész, a főügyészt pedig dr. Ötvös Aladár gyámügyész helyettesítette.

A „Trencsényi Dalegyelet” folyó hó 3-án este fél 8 órakor tartotta évi rendes közgyűlését a Scheidler-féle vendéglő kerti helyiségében. Krasznay József elnök megnyitó beszéde után Sándor Rezső titkár olvasta fel tetszéssel fogadott titkári beszámolóját az egyesület lefolyt évadi működéséről, majd Dettrich Béla pénztáros számolt be a vagyoni helyzetről. A felmentvény megadása után Pólyik Imre korelnöksége alatt a tisztújítás ejtetett meg. Elnökké egyhangulag és közfelkiáltással az egyet eddigi érdeműs elnöke, Krasznay József Károly választott meg, kinek elnökele alatt a választás folytatott a következő eredmény-nyel: elnök: Keller Lajos dr., pénztáros: Dettrich Béla, titkár: Sándor Rezső, könyvtáros-háznagy: Ondrussek Sándor, karmester: Sztraka Zsig. A választmány tagjai lettek: Brocsék Nándor, Holnák Mihály, Kovács Kálmán, Köves Ottó, Kubinszky Leó, Materna Ferenc, Petrács Károly, Pólyik Imre, Putz József, Sebő József, Sztanek Lajos, Strechay Pál, Tomcsányi Ernő, Zamaróczy Ádám és Zelenay Sándor. A tisztikar működéséről Kovács Kálmán emlékeztet meg, szép szavakban fejezve ki az egyesület és társadalom elismerését.

A F. M. K. E. óvodái. A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület lépéseket tett az iránt, hogy a vallás-és közoktatásügyi miniszter vegye át hat egyesületi óvodának személyi költségeit. A miniszter hajlandónak nyilatkozott az óvodákat teljesen állami kezelésbe átvenni, ellenben azok egyesületi jellegének fenntartását elfogadni hajlandó nem volt. A miniszter egyuttal kikötötte, hogy az egyesület az óvodáknak államosítása révén föl-szabadult összegeket az óvodák mellett szervezendő napközi otthonoknak költségeire fordítsa. Az egyesület a további tárgyalásokat most az illetékes kir. tanfelügyelőséggel folytatja s úgy lehet, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter még az 1912. évben állami kezelésbe veszi a fölajánlott óvodákat.

Fürdők látogatottsága. Póstyén fürdőt aug. hó 13-ig 14.280 személy látogatta. Trencséntelepizen a hivatalos fürdőnévsor tanúsága szerint augusztus hó 1-ig összesen 8049 vendég lett bejelentve, mely szám a tavalyi élelnek forgalomhoz képest igen szép eredmény, amennyiben mult évi augusztus hó 1-éig csak 6448 vendég szerepelt a névsorban, a többlet tehát ez idén augusztus hó 1-ig 1601 fürdő-vendég.

Uj F. M. K. E. választmány. A F. M. K. E. szakolcai tagjait f. hó 10-én gyűlésre hívta össze a nagyvendéglő éttermébe Czobori Károly polgármester. A gyűlés nem volt látogatott, mert a 45 szakolcai tag közül csak 12 jelent meg, lévén jelenleg a tagok nagy része távol. Az elnöklő polgármester megnyitván az ülést, előadta az okokat, melyek a magyarság szempontjából kívánatosá teszik, hogy a szakolcai tagok városi bizottsággá alakuljanak s az egyesület elnökségétől ezen alakulás elismerését kérik. A felhozott okok között első helyen van az, hogy a városi bizottsággá való alakulás után a helyi tagoktól befizetett tagsági díjakat a központnak

való elszámolás mellett a helyi választmány saját céljaira használhatja fel s ezen anyagi segítség mellett a jövőben könnyebben oldhatja meg kulturális feladatait. A gyűlés egyhangulag magáévá tette a polgármester indítványát s elhatározta, hogy ily értelemben felír az elnökséghez. Mikor a választmány megalakítására került a sor, Ruttkay Géza v. erdőmester azt javasolta, hogy a gyűlés a Gvadányi körrel való együttműködés biztosítása céljából válassza e kör tisztviselőit hasonló minőségben a F. M. K. E. választmányába. Az indítványt Hamar Gyula dr. táblabíró pártoló hozzászólása után a gyűlés elfogadta, minek következtében elnökké lett Czobori Károly, alelnökké Kropácsy István áll. el. isk. igazgató, jegyzővé és pénztárossá Róder Pál tanár. Ezzel a gyűlés véget ért s a szakolcai választmány megalakultnak tekinthető. — Hogy a bizottság mily sikerrel fog működni, e kérdés elé méltán tekintenek a legnagyobb várakozással az összes tagok. A működés sikere elsősorban mindenestre attól függ, sikere az egyesület mily mértékben tudja a maga részére azon körök érdeklődését és rokonszenvét megszerezni, melyeknek ritkábban van alkalmuk a magyarság kulturális megnyilatkozásainak szemtanúivá lenni. Mert annak ugyancsak kevés volna a tényleges haszna, ha a F. M. K. E. szakolcai tagjai némely vidéki társaskör példájára „a nyilvánosság kizárásával” rendeznének színelőadásokat, felolvasó estélyeket, hogy azután a banketten egymást kölcsönösen kidicsérljék és egymást buzdítsák hazafiságra olyan emberek, akik buzdítás nélkül is jó hazafiak.

Gyógyszertár-vétel. Pivinger József nyitrai okl. gyógyszerész megvette Huszár Lajos nagysurányi gyógyszerész patikáját. Az átvétel szeptember 1-én megy végbe.

Lourdesi zarándokok. A július hó végén Lourdesba indult országos zarándoklatban Nyitráról részt vettek: Kardoss Géza, Mihálik Júlia, Raskó Timótné két leányával, Francini Dominika, Wagenhoffer Jakab, özv. Barsiné, Csemege Istvánné, Konesálné és Ragan Ernő, a kik f. hó 13-án szerencsésen megérkeztek nagy útközlől. Lourdesben való tartózkodásuk alatt három esodás gyógyulás történt. Ezek közül bizonyára legemlékezetesebb lesz a zarándokokra nézve egy magyar leánykának, a 5 éves Szenner Margitnak meggyógyulása, a ki egy év óta agyabajban szenvedett, s ennek következtében nagy fájdalmak között folyton hanykolódott. A forrásvízben való kétszeri fürdés után a gyermek fájdalmai megszűntek s idegzete teljesen lecsendesedett. — A 27 éves Suant Mária Savigny—les—Beannes—böl gyógyíthatatlannak tartott tüdőbajától, Sauvoget asszony nagy térdagánatától szabadult meg. Ez utóbbi gyógyulása után kezében vitte térdének a gipszkötését s úgy ment az orvosi irodába, a hol gyógyulását megállapították.

A nagytapolcsányi triumvirek szabadlábán. A nagytapolcsányi takarékpénztár bukásakor a vizsgálóbíró letartóztatta Felsenburg Adolfot, Felsenburg Henriket és Pollák Salamont. Ez utóbbi a bank egyik igazgatósági tagja volt. A vizsgálati fogságból a két Felsenburg csakhamar kiszabadult, miután 100.000, illetőleg 50.000 koronát tettek le biztosítékul. Csak Pollák Salamon maradt a fogságban, de őt is a mult napokban minden biztosíték nélkül szabadlábra helyezték.

Hadosztály-gyakorlatok. Mint katonai körökből értesülünk, a pozsonyi IV. honvédkerülethez tartozó nyitrai, trencsényi és pozsonyi honvédgyalogezredek Nyitra és Trencsén vármegyékben fognak gyakorlatozni. A pozsonyi ezred e hó végén 4-5 napig Galgóczon lesz elszállásolva. — A lefűvés hírt szerint Felsőrécsény község határában lesz.

Itéletidő Tótmegyeren. E hó 6-án este — mint lapunknak írják — nagy zivatar vonult el Tótmegyer község felett. Mogyoró és diónagyságú jégdarabok hullottak alá a sötét felhőkből. Az utcákat húsz centiméter magas jégréteg borította. A zivatar óriási károkat okozott a községben.

Nevelésügy a hadseregben. Az altiszt előkészítő tanfolyamok vezetése a közös hadseregben a tisztokra volt bízva. Most a nevelés hivatott tényezőinek a néptanítóknak adnak e fontos ügyben szerepet, kik a három hóig tartó tanfolyamon az általános közismeretekre vonatkozó anyagot adják elő az előkészítendőknél.

A hivek szeretete. Konyakonszky Ferenc suránykai plebánus szintén részt vett a július 29-iki lourdesi nemzeti zarándoklatban. Mikor f. hó 13-án este haza érkezett, hívei a késői idő ellenére a község határában várták őt, megérkezésekor szívélyesen üdvözölték s énekek zengése mellett a lakására kísérték, ezen a módon is akarván kifejezést adni lelkipásztoruk iránti szeretetüknek s ragaszkodásuknak, a ki immár 15 éve gondozza testi-lelki javukat.

Német léghajó leszállása Pöstyénben. Az essenei Krupp-hét távversenyén résztvevő légömbök egyike, a „Magdeburg” nevű légömb ma az itteni fürdőszigetén, közvetlenül a Thermia Palace-szálló előtt kötött ki. A légömb vasárnap délután 1 óra 15 percek szállott fel Essenben, és a vezető: dr. Henoch, ki a berlini német császári Aero-klub tagja, ketten kísérték: John Hermann, a lindenburgi aeronautikus observatórium vezetője, valamint Jung Oskar pírmasenzi aviatikus. A merész léghajósok Wartburg, Gotha, Rudolfstadi és Plauen-i irányban a Kis-Kárpátokon keresztül vették útjukat. Utközben erős széláramlatok és zivatarok érték őket, úgy, hogy az utasok, akik a versenyre való tekintettel könnyű ruhában szálltak fel, a —7 fokra esőkként nagy hideg következtében sokat szenvedtek. A „Magdeburg”, két zsáknyi terhe dacára, a Kis-Kárpátok felett 3400 méter magasságot ért el, és az utasok a szebbnél szebb vidékek fölött pompás látványban részesültek. Plauenben a katona-zenekar játékát a magasból hallgatták. 820 kilométeres levegő-út után, melyet 19 óra alatt repültek be, a „Magdeburg” erős szél közepette, hosszabb kísérletezés után szerencsésen kikötött, és az aviatikusok a Thermia Palace-szálló sürgöny-hivatalából táviratilag tudatták a kedvező eredményt a verseny rendezőségével. A zsűri időközben beérkezett távirat értesítése szerint a Magdeburg ezen a nagy versenyen melyen nem kevesebb, mint 46 légömb vett részt, a második díjat nyerte.

Katonai gyakorlatok. A treneséni 71. cs. és kir. gyalogezredet Trenesénben pontosították össze. Az ezred pozsonyi és nagyszombati zászlóaljait f. hó 7-én vezette be Trenesébe katonazene mellett Redl alezredes. Azóta naponként folynak a hadgyakorlatok, melyekbe a honvédséget is bevonták. Az egész ezred f. hó 23-ig fog Trenesénben állomásozni.

Úszóverseny Nyitrán. A nyitrai sportkedvelő ifjúság által f. hó 11-én a Gisser-féle folyófürdőben rendezett úszóverseny eseménye érdeklődés mellett folyt le, ami inkább a kedvezőtlen időjárásnak tudható be. A versenyben több fővárosi és érsekújvári úszó is vett részt. A verseny eredménye a következő: A 200 m. főversenyben 1. Romhányi Árpád 2 perc 50 mp., 2. Farkasházy, 3. Fuchs. — A 100 m. melluszásban 1. Simkó J. 2. Simkó A. 3. Rezsücha (Vágszeredről). — Az 50 m. kezdők versenyében 1. Hunyadi (Érsekújvár). 2. Miksik. 3. Morton. — Az 50 méteres főversenyben 1. Romhányi, 2. Stifft, 3. Misner H. — Az 50 m. hölgyek versenyében 1. Ruttkovszky M. 49 mp., 2. Fischer I., 3. Csernyák E. — Az 50 m. 14 éven alul: 1. Simonffy Z. 47 mp., 2. Banitzki (Érsekújvár), 3. Radnai S. — A 100 m. hátuszásban 1. Rédeky L. 1 p. 39 mp., 2. Romhányi, 3. Misner Gyula. — 50 m. 17 éven alul 1. Mauler M. (Érsekújvár) 41 mp., 2. Farkasházy, 3. Fuchs. — 3x50 m. staféta: 1. Simonffy Z. 2 p. 15 mp., 2. Farkasházy, 3. Radnai. — 3x50 m. vegyes staféta: 1. Simonffy Sz., Misner Gyula, Romhányi I p. 41 mp., 2. Simkó J., Morton, Simkó A. — A versenyt a vízipóló mérkőzés fejezte be. A díjakat dr. Gyürky Geyza Nyitravármegye alispánja osztotta ki.

Megdézsmált pénzesfiók. Lizala János verbói kőműves a napokban Branzo Flórián lancesári kőművesnél dolgozott. Munkája végeztével a kőműves béreért bejött a kőműveshoz, miközben az ágyon elhelyezett pénzesfiók tartalmát megdézsmálta és zsákmányával biciklire ült s elvágatott. A kőműves, ki a kőművest magára hagyta a szobában, hogy a vendéget kiszolgálja, észrevette a lopást. Lármat csapott és eselédjét csendőrkért menesztette. A csendőrök még idejekorán csípték el a tolvajt, ki azt állította, hogy csak megakarta tréfálni a kőművest. De a csendőrök nem vették tréfára a dolgot, a tréfás kőművest bekisérték a szolgabírószágra.

Rendelet a szódavízről. A hivatalos lap e napokban közölte a belügyminiszternek a kereskedelemügyi miniszterrel együtt kiadott, a szódavíz gyártására, elárúsítására és forgalombahozatalára vonatkozó szabályrendeletét, amely előírja, hogy a szódavíz gyártásához csak tiszta, jó ivóvizet, a szénsav előállítására pedig tiszta kénsavat szabad használni. Egy liternél nagyobb üvegbe nem szabad szódavizet tölteni s ennél nagyobb üveget tilos forgalomba hozni. A rendelet a szódavízzel töltött palackok s a palackokat szállító kocsik tisztántartásáról is intézkedik.

A kivételes nőülési engedélyek. A honvédelmi miniszter leiratban tudatja a törvényhatóságokkal, hogy az új véderőtörvény megváltoztatta a kivételes nőülési engedélyek elintézési módját. Eddig a katonai kötelezettségének eleget nem tett vőlegény a nőülési kérvényét a közigazgatási bizottsághoz nyújtotta be, melynek véleményezése után döntött a honvédelmi miniszter. Ezután a kérvényeket közvetlenül a honvédelmi miniszterhez kell benyújtani s ott vélemény nélkül bírálják el a folyamodványokat.

Az iparosok képzése. A vidéki városokban általános baj, hogy iparosaink nélkülözik azt a sokféle ismeretet, melyek kivált a mai válságos társadalmi viszonyok között, közös érdekeiknek védelméhez és előmozdításához szükségesek. Az ipartestületek tisztviselői ép azért rendszeren nem az iparosok közül válnak, hanem mások, kik sokszor a legjobb akarat mellett sem képesek a kisipar ügyét fejlesztési s felvirágoztatni. A keresk. miniszteriumban a mult napokban ankét volt azon célból, hogy az ipartestületek tisztviselői rendszeres és szervezett kiképzésben részesüljenek s így az iparos osztály érdekei céltudatosabban képviselhesék. Az értekezlet a kiképzést időszereinek ítélte és szükségesnek tartja az állandó központi tanfolyam létesítését. Mint-hogy azonban az utóbbi behatódott előkészítést kíván, csak az új ipartörvény képesen fogják tárgyalásra venni.

Városi kertésztelepek. Az egész országban tapasztalható, hogy a dűsan jövedelmező kertészet legnagyobb területei bolgár munkások kezében vannak. S míg a mi népünk Amerikába, Német, Csehországba lát munka után, nálunk idegenek találnak kitűnő keresetet. Ezen akar segíteni a földművelésügyi miniszter azon terve, hogy a nagyobb ipari géppontok közelében állami kertésztelepek létesüljenek. A gyáriparosok szövetsége felhívást nyert, jelelje meg azon városokat, hol az ipari munkásság érdekében új kertészek létesítése szükséges volna. Csak kevés város kért ez ideig ily kertészeti telepet. Nyitra város, melyet köröskörül övez a termékenyítő folyó, talán egyike a legalkalmasabb városoknak ily célra, hiszen két-három bolgár kertésztelep is van környékén.

Tolatás közben. Megirtuk lapunkban, hogy Gulis János érsekújvári vasuti fűtő egy tehervonat tolatása közben a két kocsit ütközés közé került és hogy az érsekújvári kórházban meghalt. Mint utólag értesülünk, dr. Hüekl Ernő kórházi igazgatónak sikerült műtét útján az összeroncsolt vesét eltávolítani és így Gulis felépüléséhez van remény.

Az egyéves önkéntesek költségei. A hadügyminiszter rendeletet intézett valamennyi hadtestparancsnoksághoz, amelyben megállapítja azt az összeget, amelyet a saját költségükön szolgáló önkéntesek 1912. évi október elsejétől fizetni tartoznak. Az új védtörvény tudvalevőleg nem tűri az extra-uniformis viseletét s a felszerelés beszerzése dolgában is a kincstárhoz utasítja az önkénteseket. Az önkéntesek valamennyi csapatostól fizetnek: élelemért (zsoldjukat is beleszámítva) 330 koronát, ruházatért 121 koronát, felszerelésért 16 koronát, a fegyverért és rendben tartásáért 7 koronát. Ezenkívül a mezei és hegyi tűzészéknél a köleszöngött lőért 661 koronát, a lovasfelszerelésért a huszároknál 32 koronát, a mezei és vartüzérekéknél 29 koronát. Az önkéntességet szolgáló orvosok lakásért és legénységi kosztért általán összegben negydedenkint 60 koronát fizetnek.

Cukorgyárt Nyitrán. Egy prágai bank vezetésével pénzesoport alakult, hogy Nyitrán cukorgyártást létesítsen. A pénzesoport hír szerint öt millió koronát hozott össze és résztvesz benne néhány nyitramegyei földbir- tokos is.

Forgalmi akadály. A f. hó 5-én este Nyitrára menő galgóci vonat Décskelecsény állomás közelében a nyílt pályán kénytelen volt megállni. A forgalmi akadályt több sinek között játszó falusi gyerek okozta. A mozdonyvezető éberségének köszönhető, hogy szerencsétlenség nem történt.

Műfaragók szövetsége államsegélyvel. Ot év előtt szövetségi alapon Rajeczen egy műfaragó intézet létesült. Ez a szövetség kénytelen volt üzemét beszüntetni, mivel a mult évben május havában telepe teljesen leégett, és mert a befolyt biztosítási összeg alig fedezte egy harmadát az okozott kárnak. A mult napokban Rajeczen járt az országos iparfejlesztő központ igazgatója, és közölte az érdekeltekkel, hogy a felvidéki ki- rendeltséggel karöltve sikerült 40.000 korona államsegélyt a szövetséget céljaira kieszközölni, miáltal a szövetséget újra életre kelhet. Így nem sokára egy nagyobb szerű gyár fog a régi telepen felépülni, melynek kilátásai annál kedvezőbbek, mert az állam hajlandó a szövetséget a jövőben támogatni. Rajecz és vidéknek műfaragói nagy érdeklődéssel figyelik a további fejleményeket.

Véres szerelmi dráma híret vesz- szük Nyitraudvarnokról. Felisz József váguj- helyi csendőr, ki még hat év előtt kötött ismeretséget Pasztorek Szerafin nyitraudvarnoki leánnyal, június hóban nőülési engedély iránt kérvényt nyújtott be a miniszterhez. A kérvény július 30-án érkezett vissza azzal, hogy miután jelenleg a nő csendőrök létszáma be van töltve, az engedély egyelőre meg nem adatik, a folyó évben azonban előreláthatólag meg fogja kaphatni. A nőülési engedély megtagadása nagyon elkeserítette a csendőrt. Mult hó 31-én minden bejelentés nélkül elhagyta állomáshelyét és Udvarnokra ment kedvesé- hez. Kora reggel együtt távozott a leánnyal azzal, hogy a leány őt a vasutállomáshoz elkíséri. De a leány többé nem tért vissza a szülei házhöz. E hó 6-án a beregi erdőben találták meg mindkettőnek erősen feloszlásnak induló holttestét. A helyszínén kiszállt bizottság megállapította, hogy Felisz előbb a leányt, azután önmagát lőtte agyon. A szerelmi dráma szomorú alakjait e hó 8-án temették el Udvarnokon.

Vád alá helyezett kereskedő. W. E. érsekújvári papirkereskedőt azzal vádolták meg, hogy több mint 40 iskolás leányt becsalt üzletébe és a serdületlen gyermekek ellen aljas merényletet követett el. A nyitrai kir. törvényszék vádtaása a kis leányok egyöntetű vallomása alapján a papirkereske- dőt hétfőn vád alá helyezte.

Öngyilkos suhanc. Ardánfalva köz- ségben folyó hó 7-én reggel egy pajta gerendáján felakasztva találták. Kondorla István 19 éves legényt. Mint hírlik, a eselédorban élő suhanc szerelmi bánatában követte el végzetes tettet.

Pincetűz. Galgóceről írják lapunknak: Egy 13 éves eselédleány vigyázatlansága foly- tán könnyen végzetessé válható pincetűz tá- madt e hó 8-án a galgóci Zwebner-féle ház- ban. A eselédleány, ki terpentinelajert ment le a pincébe, a kezében lévő égő gyertyával a kiömlő folyadékhoz ért, amitől az meggyulladt. Nagy szerencsétlenség okozójává válhatott volna ez a tüzeset, mert az égő hordó köze- lében egy 50 kilogramnyi benzín és sok más gyúlékony anyag volt. A tüzet a tűzoltóság rövid időn belül lokalizálta.

Használatba vett zálogtárgy. Hahn Vilmosné kiskunhalasi lakósnő ki több heti kúrara Pöstyénbe utazott. Horoviez Hen- riknénál szállt meg. A háziasszony néhány nap mulva a fürdővendég távollétében annak egyik pár cipőjét viselte. Midőn ez Hahné tudomására jutott, szemrehányást tett Horoviez- nek a miből perpatvar keletkezett. Az ügy a hatóság elé került. Horoviez azzal védekezett, hogy Hahné őt koronával adósa és azért a cipőt zálogba tette.

Robbanás egy kovácsműhely- ben. Galgócon Pásztri József kovácsműhely- ben mult héten könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt. Klesó Lajos kovács- inas egy javítás alatt álló fegyver csövét tisztította. A csőben felejtett lőpor tisztogatás közben felrobbant és az inast súlyosan meg- sebesítette. Dr. Stiglicz Zsigmond nyújtotta a fiúnak az első orvosi segélyt.

Szénne égett holtest. A mult héten a Beresény melletti Ihlésén lévő órházban a pályáór felesége meghalt. Holtestét az órházban ravatalra tették. Szokás szerint a ravatal mellé égő gyertyákat állítottak, amelyeket égve hagytak éjnek idején is. Az egyik gyertya valahogy felborult és lángba borította a ravatalt. Mire a tüzet észrevették, addigra már az egész ház lángban állott. A holtestből csak egy darab szemet találtak.

A szóváltás vége. Nemez János és Gaborik István bucsányi munkások a napokban együtt iddógáltak a korezmában, miközben szóváltásba elegyedtek. Korezmából menet Nemez János egy doronggal úgy fejbekölkintotta ellenfelét, hogy az összeesett. A hatóság Nemez ellen súlyos testi sértés vétsége miatt az eljárást megindította.

Hurokra került gyujtogató. Vágújhegyről írják lapunknak: Lobonyán az utóbbi időben sűrű egymásutánban fordultak elő tüzesetek. A hatóság megállapította, hogy a tüzek keletkezésének oka legnagyobbbrészt gyujtogatás. A gyujtogatás gyanuja Paska Márton lobonyai lakost érte, akire időközben rábizonyult, hogy több gyujtogatásnak aktív részese. Paska veszét érezve, megszökött a községből és a esendörök hosszas kutatás dacára sem bírtak ráakadni. Augusztus 11-én Vágújhegyen, a Plesz-féle korezmában Szlavik Kubicza lobonyai marhakereskedő felismerte a gyujtogatót. Egy rendőr figyelmét felhívta a esendes iddógáló Paska Mártonra és a helyszínére tövedt esendörjrártal együtessen letartóztatta a veszedelmes gyujtogatót.

Közgazdaság.

A szőlészeti és borászati szakoktatás reformja.

Szőlőgazdasági szakoktatásunk a 25 év folyamán lényegesen megváltozott viszonyoknak mai formájában egyáltalán nem felel meg, állandó a panaszokodás egy a szőlőbirtokosoktól, mint a szőlőgazdasági alkalmazottak részéről.

A munkaadók elégedetlenkednek, hogy a szakiskolákból kikerülő ifjak a velük szemben támasztott igényeknek nem képesek eleget tenni. Ezek pedig hibáztatják, hogy nem találják meg hivatásuk körében azt a szolgálati munkakört, melyet reméltek s így ők is szaporítják az elégedetlen elemek számát. Ennek azután kettős következménye van. Az egyik az, hogy még a nagyobb szőlőbirtokosok közül is sokan szívesebben alkalmaznak szakiskolákat nem végzett egyéneket, ugynevezett parasztvincelléereket, kiknek anyagi igényeik esekélyebbek, alkalmazkodóbbak és a szőlőn kívüli munkálatokra is felhasználhatók. A másik pedig az, hogy az állam által nagy költséggel fenntartott szakiskolák növendékei idővel háttal fordítanak eredeti pályájuknak. Így áll elő a folytonos személyzetváltozás, illetve helyesere és ez az oka a munkaadók és szőlészeti alkalmazottak közt állandóvá lett differenciáknak.

A sok panaszokodás, de különösen a szőlőgazdasági szakoktatás immár elavult formája megfontolást igényel. Be kell látni az illetékes tényezőknak, hogy a bajokon segíteni kell, megfontolást tárgyává téve az e téren felmerült kívánalmakat, amelyeket a Magyar Szőlőszőlőgazdák Országos Egyesülete most terjesztett gr. Serényi Béla földművelésügyi miniszter elé.

A jelenlegi szőlészeti szakoktatás egyik alaphibája, hogy ma olyan egyéneket egyáltalán nem képeznek, akik a szőlészeti tanfolyamon nyert ismereteiket saját gazdaságukban alkalmaznak. Ugy a szőlőmunkástanfolyamokon, mint a vincellériskolákban nagyon ritkák a jobbmodu szőlőművesek gyermekei, akik az ott szerzett ismereteket a családi birtok művelésénél hasznosítanak, hanem a tanulók óriási többsége — elég helytelenül — a mai rendszeresített szőlőgazdasági tanfolyamokon nyert képzést kenyerkereseti eszköznek tekinti. Fontos pedig, hogy a modern gazdasági ismeretek elterjedjenek s ezáltal a nem legjobb hírű, ugynevezett parasztszőlők is idővel jobb művelésben részesüljenek.

Módját kell tehát ejteni annak, hogy a szőlészeti szakiskolákat gazdálkodók és ezek fia is látogassák. Ugyanez a szükséglet áll fenn a nagyobb szőlőbirtokosoknál is, akiknek szintén nem áll olyan intézet rendelkezésükre,

hol egy nagyobb pince és szőlőgazdaság vezetéséhez szükséges szakismereteket teljes alaposággal elsajátíthatnák.

Mindezekre való tekintettel a hazai szőlőgazdaságokban elsősorban elmunkásokra, munkavezetőkre és középiskolájú képzettségű biró szőlőintézőkre (szőlészeti középiskola) van szükség. A tiz holdon aluli szőlőbirtokokat az elmunkások művelnék. Ezért elmunkásiskolákat mennél nagyobb számban kellene felállítani, esetleg állami telepekkel kapcsolatosan, de az sem volna helytelen, ha ezek vándoriskolák jellegével bírnának és a szükséglet szerint más borvidékeken szerveznék őket néhány évre.

Kisebb számban van szükség vincellériskolákra és ezeknél a tanítási idő két évben volna megállapítandó. Az ilyen iskolák végbizonyítványát ne nevezzék „oklevélnek”. Az oklevél cím sok visszasságra ad alkalmat és ferde helyzetet teremthet a vincellérek szociális és törvény előtti helyzete tekintetében. Egyébként a vincellériskolák reformjánál gondot kell fordítani arra is, hogy a tanulókat ne kizárólag a szőlőművelésben képezzék ki, hanem a gyümölcstermesztés, konyha- és díszkertészet, méhészet stb. ismereteire szintén tanítsák meg őket. Ugyanez a szempont veendő figyelembe a szőlészeti középiskola felállításánál is s ha ezen hároméves középiskola végzettsége önkéntességi jogot biztosítana és gondoskodás történne az iránt, hogy bizonyos területnél nagyobb állami, városi, közalapítványi, hitbizományi stb. szőlő- és gyümölcsbirtokok föltétlenül ilyen középiskolát végzett egyének kezelésére bizandók, az innen kikerülő növendékek mind kenyérhez jutnának.

Más alapokra kellene fektetni a felsőbb szőlészeti tanfolyamot is. Elég volna ezt a kurzust két-hároméves időközben összehívni. Akkor több volna a hallgató és egy kiegészítő kurzus elvégzése után az itt képzett hallgatók sorából kerülne ki a vincellériskolák, illetve a borászati középiskola tanerői. Ezenkívül a tanítói, illetve felügyelői kart állandóan a szakoktatásügyi szolgálatában tartásuk. Ne terheljük őket más munkákkal, mert ez az oktatás egyöntetőségét, de különösen a rendszeres kísérletek végzését nagyon megnehezíti.

Ezek azok a több elvek, melyeknek megoldási módozatairól a szőlészeti-és borászati szakoktatás immár elődázhatatlan reformjánál gondoskodni kell. A Magyarországi szőlőgazdák országos szervezete ismételtlen megsürgette a reform keresztülvitelét, a földművelésügyi kormány elé terjesztvén a szőlészeti szakoktatás reformjának részletesen kidolgozott tervezetét. A kezdés megtörtént tehát. A földművelésügyi kormány áll már most, hogy a közvélemény sürgető szavára megtegye azokat az intézkedéseket, melyekkel hazánk szőlészeti és borászati szakoktatásának zavartalan fejlődése biztosítható.

Csarnok.

A szent jobb.

— Történeti visszaemlékezés. —

Irta: özv. Kertessy-Palkovich Imréné Gaál Gabriella.

„Ó dicsőséges szent jobb kéz, akit a magyar óhajta néz” —, mennyi viszontagságon mentél keresztül, amíg elérkeztél a esendes ünnepeletés koráig, amelyet most él a magyar!

Mikor István királyunkat szentté avatták, a szekerecsapással rettenetes László király, a kunok réme, kiemeltette a boldog tetemet a székesfehérvári sírból. Negyvenöt esztendeig pihentek ott a szent hamvak, s közben sok legenda is füződött hozzájuk. Mikor fel akarták nyitni a sírt, a hagyomány szerint emberi erő nem volt képes felemelni a nehéz szarkofág födelét. Charitas apáca aztán megmondotta László királynak, hogy amíg Salamon fogva ül Visegrádon, addig a szent király hamvai nem lesznek láthatók. S amely pereben a király követe megvitte a fogoly Salamonnak szabadsága hírét: magától felpattant a kripta kőlapja, hogy kiadja a nemzet előtt annyira szent hamvakat.

Hartvik legendája szerint László királyunk kinyitattván a székesfehérvári sírt, nagy

álmélkodással látták, miképen a jobb kéz fejteljes épségben maradt.

Az a jobb kéz, amely annyi jót eselekedett, az a jobb kéz, amely megáldotta nemzetét.

Ennek a szent jobbnak a megőrzésére alapította László a szentjobb apátságot. Ez történt 1083-ban. Eleintén fából volt a szentjobb kolostor, de Álmos herceg közárdát emelt helyébe. Könyves Kálmán királyunk alatt elpusztult, de III. István újra felépítette 1198-ban. II. Ulászló pálos szerzeteseket hozott a kolostorba, s ezek őrizték a szent jobbot, amely sérelmes királyi rendelkezés ellen Máté apát II. Gyula pápa, a Ráfael és Michel Angelo nagy protektora elé vitte az ügyet. Mindazonáltal sérelme nem talált orvoslást, mert a pálosok közel 60 esztendeig bírták az apátságot és élvezték annak jövedelmeit. Végre 1557-ben menniök kellett, s a birtok 1563-ban világi kézre került. Ettől fogva sorsa a török hódoltság alatt keserves volt, mignem a török kiveretése után régi jogaiba lépett. Ez a szentjobb apátság rövid története.

Maga a szent jobb a török uralom alatt megbolygattatott. A törökök Boszniába vitték, ahol keresztény kereskedők értesülvén az ereklye elrablásáról, mivel erőszakkal nem juthattak birtokába, pénzen vették meg, s titokban elvitték Raguzába, ahol a dominikánusok zárdájában rejtették el. A szent jobb Magyarországra nézve el volt veszve századokon át.

Nem is tudta hollétét senki. Az a néhány kegyeletes kalmár, akik nagy összeggel váltották magukhoz, titoktartást esküdött s mélyen hallgatott róla. Lassankint elhaltak s a szerzet maga óvakodott elárulni a rejtett kincset, nehogy tőlük is elragadják. Így maradt vagy kétszáz esztendeig távol, idegen földön a kincs, mignem egynéhány magyar főúr tudomására jutott az ereklye holléte, s azoknak első gondjuk volt Mária Terézia figyelmét az ereklye sorsára fölhívni.

A kegyeletes királynő nyomban intézkedett, hogy a raguzai dominikánusok adják ki a szent jobbot, s az 1771-ben Schönbrunnba hozatott. Itt tartották kis ideig, mignem Budára vitték s a szentszigmondi prépostnak, mint az udvar plébánosának őrizetére bízták. Az őrizés gondjaiban a királynő rendeletére osztozott az angol kisasszonyok főnökasszonya is.

Az ünnepélyes átvitel pompájáról a krónika ezeket mondja:

Július 20-án, a mondott évben, 1771-ben „örömnapp virradt föl Budára és az egész Magyarországra, mert szent István első magyar királynak szent és épen maradt jobbját az országnak vissza és Budának őrizésül adományoztatott.” Az ünnep részleteit a következőképen írja le:

A fogadtatási ünnepélyek terve szerint határozva volt, hogy a július 20-ikán este felé érkező szent ereklyének ünnepélyes pompával élébe fognak menni és a városon kívül fogadják. Azonban pézszaki Bajzáth József veszprémi püspök, kire a szállítást a királynő bízza volt, megelőzte a kitűzött fogadtatás idejét és senki által nem is gyanítva, reggel 9 órakor hét királyi testőr kíséretében a szent kincsel a kolégium elé megérkezett. Ezt a történeti leírást találtam Váci kanonok boldogult nagy bányánk iratai között, amely is igen nagy benyomást tett lelkiütemre, azonban most már birtokában nem vagyok, tehát most már csak úgy szedegetem össze gondolataimat és csak arra emlékszem, hogy a munka, némethi Némethi Lajostól ered.

A szent ereklyét tehát mint fönnebb említettem, egyelőre a jezsuiták házi kápolnájába vitte s két kanonok, Filo János és Szerdahelyi Gábor által lepecsételtette s a kápolnát elzártatta.

Mikor aztán esteli 6 órakor megszólaltak

a harangok, a királyi megbízott nem ment a városon kívül kijelölt helyre, hanem fényes pompával vitte át a jobbot a Nagyboldogasszony templomába.

Gróf Migazzi bíboros, aki a templom esernőjében fogadta a menetet, felszólította a veszprémi püspököt az ereklye átadására, mire a püspök felelt és a szent jobbot a templom szentélyébe helyezte.

A szónoklatok után a bíboros átadta az ereklyét P. Reviczky Antalnak, a jezsuita kollégium rektorának, aki a szent jobbot kárpitokból készült állványra, égő gyertyák közé helyezte s két testőrt állított kivont karddal annak őrizetére.

A szent jobb előtt Filo János ábrami apát és esztergomi kanonok nagy papi segédlettel ünnepélyes matutinumot tartott s ennek végeztével két karinges pap borult le a szent ereklye elé s imádkozott egész napon s egész éjjelen át, akiket minden órában mások váltottak fel.

A Nagyboldogasszony templomának harangjai zúgtak s a templom egész éjjel nyitva volt, Budavár és környékének hívői egész éjjel tolongtak a visszahozott ereklye körül.

Migazzi bíboros másnap, július 21-ikén szent Alajos hitvalló napján, mint pünkösdi utáni kilencedik vasárnapon, ünnepélyes nagymisét mondott. Utána nagy egyházi szónoklatot tartott a jezsuiták egyik kitűnő szónoka, P. Kozma József. Erre megindult a körmenet, az első a szent jobbhoz hazahozatala után, a következő sorrendben:

Legelől Buda céhei haladtak, melyek mindegyikének volt egy-egy bástyája a várfalon. Következett a céh-zászlók után az ifjúság, erre a különféle plébániák papsága. Elöl a tabáni, utána az országúti. Azután a buda-érsi és az ujlaki, melyek után az ó-budainak kellett volna jönnie, de az, mint az egykorú kútfő mondja: „nem volt látható”. Azután jött a pesti plébánia papsága, s végül a főtemplomi. Ennek függeléke volt a városbeli összes papság. Most hozták négy pap által vállra emelve, arany és ezüstös gazdag állványon, a szent jobbhoz. Az ereklyét követték Migazzi bíboros és a két királyi megbízott, ugymint Grassalkovich Antal és Futaki Hadik János grófok. Ezeket két oldalon díszbe öltözött katonaság kísérte, mögöttük a fegyveres polgári őrség haladt.

Ily sorrendben értek a szent Zsigmond kápolnájához, ahol is felolvastatván az ereklyére vonatkozó hiteles okmányok, a szent jobbhoz átadták a szent Zsigmond prépostjának őrzés végett.

Három napi bucsu és ajtatosság fejezte be az ünnepet. Maga Mária Terézia válogatta ki azokat az egyházi énekeket, melyek ezeken a napokon énekelendők valának, lefordította azokat magyar és német nyelvre s így három nyelven, latinul, magyarul és németül zengettek a királynő által kiszemelt egyházi énekek. Az ifjúság, mely nagy lelkesedéssel tanulta be a királynő által leküldött énekeket, nagy buzgalommal és szépen énekelte azokat kvartettben, „a jelenlevők épülésére és az ünnep emelésére”.

A többi templomban e három nap alatt sem istentiszteletet, sem prédikációt nem tartottak.

Mária Terézia ezenkívül még arany- és ezüstérmeket veretett ez ünnep emlékére.

Ugyancsak gondja volt rá, hogy az ünnepnek alkalmi poétája is legyen s megbizta páter Molnár Johannest egy alkalmi költeménynek a megírásával. Ezt a verset — bár latin nyelven volt szerkesztve — nyomtatásban osztatta széjjel.

Hogy pedig a szegények is vigadjanak

ezen a nagy napon, a budavári Nagyboldogasszony plébánosának nyolcszáz forintot küldött a szegények között való széjjelosztás céljából.

Szeptember 2-án Budavár visszafoglalásának évforduló napján szintén nagy körmenetet tartottak a szent jobbhoz körülhordozásával; de a körmenet nem a bástyákon haladt körül, mint az eddig szokásban volt, hanem a királyi palota udvarán, melyen oltárt rögtönöztek s négy nyelven szónokoltak a szent király emlékezetéről s a hőskéről, akik e napon Budavárfalain elesetek.

Mikor aztán 1773-ban július 21-én XIV. Kelemen Pápa aláírta a Jézus társaságát eltörlő bullát, véget ért a rend plébánosi szolgálata a Nagyboldogasszony templomában. Egy bizottság maga elé hívatta a rend összes tagjait, kihirdette nekik a királynő abbeli határozatát, hogy a bullának országában való végrehajtását nem ellenzi s felszólították az összes rendtagokat, hogy hol kívánnak egyházi funkciókat vállalni? Az eddigi regtort, Reviczky Antalt, őt segédvel ideiglenesen meghagyták a plébánosi tiszt teljesítésében s az ügyek kezelését további intézkedésig rábízta. A kollégium vagyonát a királyi ügyek igazgatója vette át, leltározott és összeirt mindent. Így végződött a jezsuiták tiszte a Nagyboldogasszony templomában.

De a szent jobbhoz azóta is körülhordják s most is a Nagyboldogasszony temploma és a régi szent Zsigmond — most Szent István — kápolna között halad a körmenet, mint ezeltől harmadfélszáz esztendővel. Csak a buzgóság csappant meg, pedig arra a jobbkezre mindig szükségünk van, mert arra a régi himnusz szerint „a magyar óhajta néz”.

Érsekujvár, augusztus hó.

Telefon.

K. Kovarc. A küldött összeggel 1912. december 31-ig rendben.

M. Sarlókajsza. 1912. júl. 1-ig van előfizetve.

H. Zsemleér. Tessék fordulni a nyitrai kath. tanoncotthon vezetéséhez.

Eladó nagy ház!

Pozsonyban a Batthyány-tér I. sz. alatt, a város kellő közepén fekvő

három emeletes ház, mely körülbelül 60-70 szobából (melyek közt több nagyobb helyiség is van) áll, eladó. Némi átalakításokkal hivatalokra, kat. fiúneveldekre v. egyesületekre is alkalmas.

Bővebbet a Jézustársaság pozsonyi rendházának főnökénél. 124 1-1

Dr. Mérey Tibor ügyvéd irodájában irnoki állás betöltendő.

Pályázhatnak :: idősebbek is. ::

123 1-1

Rév-utcai 6. számú ház eladó!

Közelebbi értesítés: a Nyitrai Népbankban.

122 1-1

Fiatal, agilis és rendszerető keresztény segéd azonnal felvétetik

Früchtl I. fűszerkereskedésében Nagymegyer.

121 1-2



LEGJOBB MINŐSÉGŰ HAZAI GYÁRTMÁNYÚ OKMÁNY, IRÓ ÉS FOGALMI PAPIROK

KAPHATÓK MINDEN JOBB PAPIRKERESKEDÉSSEN

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombár István úri és női fodrász

Nyitra, Tóth Vilmos-utca 29. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek megfelelően s higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrásztermét.

Végez és raktáron tart mindennemű szakmába vágó úri és női hajmunkákat, ugymint: loknikat, frizeteket, frufrukat, hajbetéteket, egész és félpárokákat, hajfonatokat, női fésülést, haj és szakálfestést, tyukszemvágást jutányos áron.

Vesz vágott és kifésült haját.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Vidéki megrendeléseket pontosan a beküldött hajminta szerint elküldöm :: tesen, utánvétellel eszközöl. ::

Hajfestékek nagy választékban minden színben. — Divatos hajmunkák készítése és raktára.

Kész hajfonatok 8 kor., turbán loknik, fűrtchignon 6 koronától feljebb minden létező színben kaphatók. 1 drb. lokniké- szítése saját hajból 50 fillér. 142. 49-52.

Ugyanott egy fiú tanoncnak felvétetik.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Alsózoboron

Komló-völgyben, a város közvetlen közelében gyönyörűen fekvő nagyobb

szőlőbirtok,

mely könnyen parcellázható, épülettel, nagy virág- és gyümölcskerttel, nagy pincékkel, különösen borkereskedőknek igen alkalmas xxxxxxx

eladó esetleg bérbeadó.

Bővebbet a tulajdonosnál Nyitrán Szarvas-szálloda, Tóth Vilmos-utca.

123 1-2

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat, cimadákat, biretumokat, mucetumokat, bundákat

stb. izléseken, pontosan és a legjutányosabb árakon.

Vidéki rendeléseket pontosan és a lehető leggyorsabban eszközöl.

15. 31-32.

JANKELA JÓZSEF

:: épület- és :: dizsmű-bádogos

Készít és raktáron tart konyhaberendezéseket, zománcozott kék edényeket, fürdőkádakat, angol szobaclosetteket, szabadalmazott John-féle kéménytoldókat és mosógépeket, stb. stb. Elvállal házbefedéseket házi villanycsengők felszerelését, villámhárítók, vízvezetékek felszerelését és javítását, fekvő- és lógócsatornákat stb. stb. pontosan és mérsékelt áron. :::::

Nyitra, Hid-u. 14.

(41 27-52)

Benedek Testvérek polgári és egyenruha szabók Nyitrán Tóth Vilmos-utca 15. sz.



Egyéves önkéntesi
felszerelést
jutányosan szállítunk!

A nyitrai 14. honvéd gyalogezred szerződéses szállítója.

116 4-10

Figyelem!

Megérkeztek:

Figyelem!

Friss lipthói túró
Friss ementhali sajt
Friss gróji sajt
Friss szalámi (magyar)
Friss saláta olaj
Friss uborka ecetben
Friss borecet izletes
Friss ásványvizek

Raffia, kékkő, szőlőkötözőfonál,

finom zabori bor:

1 nagy üveg zamatos bor 1.- f.
1 nagy üveg zabor gyöngye 1-20 "
1 nagy üveg zabori rizling 1-30 "
1 nagy üveg zabori vörös 1-40 "
Üres palackok 10 f.-ért visszavétnek.

PÉCS EDE kereskedő és szőlőbirtokos NYITRÁN.

89. 15-52.

WALTHERR GIDA

katholikus cég, az arany érdemkereszt tulajd.

üvegfestészete

Telefon 70-01. Velencei és üveg mozaik intézete Telefon 70-01.

Budapest, VIII., Conti-utca 25.

Készít művészi kivitelű festett

TEMPLOMABLAKOKAT

66. 33-52.

velencei és üveg mozaikot a leg egyszerűbbtől a leggazdagabb kivitelig jutányos árak mellett.

1909. évben készült munkák:

Veszprémi székesegyház 32 ablak. — Hódsági templom Bács m. 15 nagy ablak. — Szigetvári templom 10 ablak. — Sátoraljujhely 8 nagy ablak. — Sárospataki főtemplom 12 nagy ablak. — Szabadkai, Pécsi, Bártfai és Kóhalmi Szent Ferenc-rendi templomokban 47 nagy ablak. — Budapesti örökimádási templom 4 nagy ablak és 28 kisebb szőnyeg ablak. — Továbbá a Tornyosi, Nemetprónai és Trencsényi templom festett ablakai.

Színes mintarajzokat díjmentesen küldök. :: :: Számos kitüntetés és elismerés a készített munkák után. Kívánatra költségmentesen a helyszínre utazom.



Kitüntette az Orsz. Iparegyesület nagy ezüst érmével és dicséző oklevelével 1903.

SULGÁN ANDRÁS DIVATCIPÉSZ ÉS BÖRKERESKEDŐ
0000 NYITRÁN, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 7. SZÁM. 0000

Telefon szám: 144.

158. 44-0.

Telefon szám: 144.

A nagyérdemű közönség figyelmét bátor vagyok felhívni az üzletben kiállított saját készítésű, elsőrendű cipő gyártmányaimra. Dacára a most mindenütt uralkodó drágaságnak, nagyban végeztem bevásárlásaim folytán abban a helyzetben vagyok, hogy elsőrendű

férfi divat cipőket 14 kor.-tól 18 koronáig
női divat cipőket 12 kor.-tól 18 koronáig
szállíthatok. — A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri,

kiváló tisztelettel **Sulgán András** divatcipész, borkereskedő.